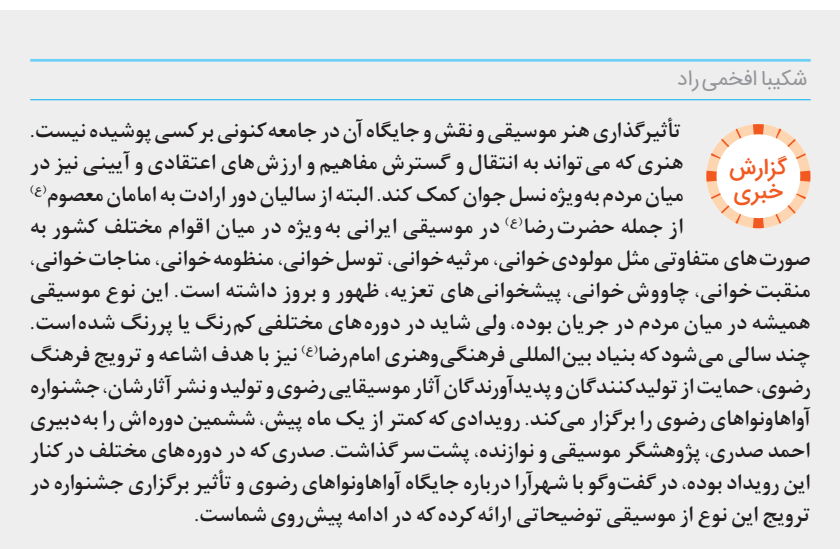

گفت وگو با احمد صدری، دبیر ششمین دوره جشنواره ملی «آواها و نواهای رضوی»

آواها و نواهای رضوی در قلب مردم جریان دارد

شکبیا افخمی راد

گزارش خبری

تأثیرگذاری هنر موسیقی و نقش و جایگاه آن در جامعه کنونی بر کسی پوشیده نیست. هنری که می تواند به انتقال و گسترش مفاهیم و ارزش های اعتقادی و آیینی نیز در میان مردم به‌ویژه نسل جوان کمک کند. البته از سالیان دور ارادت به امامان معصوم^(ع) از جمله حضرت رضا^(ع) در موسیقی ایرانی به ویژه در میان اقوام مختلف کشور به صورت های متفاوتی مثل مولودی خوانی، مرثیه خوانی، توسل خوانی، منظومه خوانی، مناجات خوانی، منقبت خوانی، چاووش خوانی، پیشخوانی های تعزیه، ظهور و بروز داشته است. این نوع موسیقی همیشه در میان مردم در جریان بوده، ولی شاید در دوره های مختلفی کم رنگ یا پررنگ شده است. چند سالی می شود که بنیاد بین المللی فرهنگی و هنری امام رضا^(ع) نیز با هدف اشاعه و ترویج فرهنگ رضوی، حمایت از تولیدکنندگان و پدیدآورندگان آثار موسیقایی رضوی و تولید و نشر آثارشان، جشنواره آواهانواهای رضوی را برگزار می‌کند. رویدادی که کمتر از یک ماه پیش، ششمین دوره اش را به دبیری احمد صدری، پژوهشگر موسیقی و نوازنده، پشت سر گذاشت. صدری که در دوره های مختلف در کنار این رویداد بوده، در گفت وگو با شهرآر در باره جایگاه آواهانواهای رضوی و تأثیر برگزاری جشنواره در ترویج این نوع از موسیقی توضیحاتی ارائه کرده که در ادامه پیش روی شماست.

- یدرقه زائران با نواهای رضوی

احمد صدری درباره موسیقی رضوی می گوید: موسیقی از هنرهایی است که در بستر فرهنگی جامعه جریان دارد و در واقع آینه‌ای تمام‌ان از فرهنگ اقوام مختلف کشور محسوب می شود. بیشتر آیین هایی که در فرهنگ ایرانی و اسلامی نیز وجود دارد، با موسیقی همراه است، به‌طوری که ما می توانیم ردپای موسیقی را در مراسم‌های آیینی، عزّا و شادی‌ها ببینیم.

دبیر ششمین جشنواره ملی آواهانواهای رضوی ادامه می‌دهد: یکی از انواع موسیقی که در بستر فرهنگی این سرزمین جریان دارد، اجرای موسیقی برای امامان معصوم^(ع) از جمله حضرت رضا^(ع) است. برای مثال، در گذشته نغمه‌هایی ویژه‌با عنوان چاووش خوانی در زمانی که زائران می‌خواستند به حرم امام رضا^(ع) مشرف شوند، اجرا می‌شد. نغمه‌هایی که فقط بخشی از آواهانواهای رضوی ما را تشکیل می‌دهند.

او درباره موسیقی های رضوی که در خراسان نیز اجرا می‌شوند، خاطرنشان می‌کند: در منطقه ای مانند خراسان که یکی از خاستگاه های موسیقی قومی کشورمان است، داستان ها و کلام های منظومی درباره حضرت رضا^(ع) وجود دارد که به آهنگ تبدیل شده اند و با همراهی نوای ساز در مراسم های موقعیتی یا غیرموقعیتی اجرا می‌شوند. این هنرمند یادآور می‌شود: همچنین، ما می‌توانیم آواهانواهای رضوی را در مولودی خوانی های مناطق مختلف ایران

و حتی مراکزی که اهل تسنن آنجا ساکن اند، بشنویم.

- تحولات خوب موسیقی رضوی در ۴۰ سال

صدری با اشاره به تحول خوبی که موسیقی رضوی در بازه چهل ساله پس از پیروزی انقلاب اسلامی داشته است، خاطرنشان می‌کند: در دوران گذشته، مردم به موسیقی و نوازنده ها نگاه خوبی نداشتند، درحالی که الان نوازندگان جایگاه و منزلتی ویژه در میان مردم دارند. خود نوازنده‌ها نیز دقت موسیقایی شان در زمینه‌هایی

در منطقه‌ای مانند خراسان که یکی از خاستگاه های موسیقی قومی کشورمان است، داستان ها و کلام های منظومی درباره حضرت رضا(ع) وجود دارد که به آهنگ تبدیل شده اند و با همراهی نوای ساز در مراسمی موقعیتی یا غیرموقعیتی اجرا می‌شوند

مانند کوک صد و تلفیق شعر و موسیقی زیاده‌شده است، یعنی اگر الان به یک موسیقی دان نواحی در منطقه خراسان قطعه‌ای سفارش دهید، به‌راحتی می‌تواند آن را تولید کند.او با بیان مثالی درباره رویارویی با تحولات موسیقی می‌گوید: در گذشته در قهوه‌خانه‌های نقالی اجرا می‌شده است، اما الان با تغییر زمینه‌های اجتماعی نمی‌توان در کافی‌شاپ‌های امروزی نقالی اجرا کرد. در این اوضاع، ما باید از فرهنگ نقالی و چاووش خوانی در جای دیگری بهره‌گیریم. این هنرمند ادامه می‌دهد: ما می‌توانیم در دهه کرامت آثاری مبتنی بر آنچه به‌عنوان میراث به ما رسیده است و بدون تغییر ساختار زبان موسیقایی، با بیانی جدید ارائه کنیم تا نسل امروز با آن ارتباط برقرار کند. به گفته او آواهانواهای رضوی به موسیقی نواحی و ردیف دستگاهی محدود نمی‌شود و می‌تواند به هرگونه‌ای اجرا شود. صدری تأکید می‌کند: آنچه در اجرای موسیقی مهم است، رعایت اصول و ساختارهاست. برای مثال، ما آیین نفا ره زنی و نوبت نوازی داریم که ریتم هایی پیچیده دارند. آهنگ ساز می‌تواند از این ریتم ها الهام بگیرد و براساس اصولی که وجود دارد، نغمه‌ای جدید و متناسب باوضع امروز تولید کند تا در دهه کرامت نیز به‌عنوان لوگو صوتی از آن استفاده شود. دبیر ششمین جشنواره ملی آواهانواهای رضوی یادآور می‌شود: وقتی این قطعات جدید در دسترس نسل جدید قرار می‌گیرد، توجه آن‌ها را جلب می‌کند، چون آن‌ها احساس می‌کنند یک نوا و آوای آشنا در آن کار وجود دارد. این هنرمند با اشاره به نشست پژوهشی که در دوره گذشته جشنواره آواهانواهای رضوی برگزار شده است، خاطرنشان می‌کند: مادر این نشست یکی از چاووش خوانی‌هایی را که به‌صورت میراث به دست ما رسیده است، از لحاظ موسیقایی تجزیه و تحلیل کردیم تا متناسب با وضعیت امروز از آن بهره‌گیریم.

او تأکید می‌کند: نهادهای سفارش دهنده مانند بنیاد

بین المللی امام رضا^(ع) وقتی می‌خواهند قطعه‌ای تولید کنند، به‌جای آنکه سراغ پد الکترونیکی و موسیقی های پاپ ساده بروند، باید از موسیقی هایی بهره بگیرند که در دل مردم جای دارد. به این ترتیب، گوش مردم تربیت می‌شود. در گذشته نیز مردم وقتی پای روضه‌ها و تعزیه‌ها می‌نشستند، گوششان کوک می‌شد و از لحاظ زیبایی‌شناسی تشخیص می‌دادند که اجرا خوب است یا بد.

- فراهم شدن بستری برای عرض ارادت به امام رضا^(ع)

صدری در بخش دیگری از صحبت‌هایش درباره برگزاری جشنواره موسیقی آواهانواهای رضوی نیز بیان می‌کند: جشنواره موسیقی آواهانواهای رضوی درصدد است مکانی برای ظهور، بروز و تجلی موسیقی های مرتبط با امام رضا^(ع) باشد؛ موسیقی‌هایی که به‌گونه‌های مختلف سازوآواز در میان اقوام مختلف ایرانی رواج دارند. درواقع در این رویداد بستری فراهم می‌شود تا اقوام مختلف ایران به‌نوعی ارادت خودشان را به امام رضا^(ع) در قالب موسیقی نشان دهند. او ادامه می‌دهد: در جشنواره امسال هم اقوام مختلف ایران با گویش های مختلف، گونه های متفاوتی از موسیقی ردیف دستگاهی و موسیقی نواحی ایران را به‌صورت سازوآواز یا آواز تنها در سه روز در شهر شیراز اجرا کردند. صدری با اشاره به برگزاری شش دوره از جشنواره آواهانواهای رضوی بیان می‌کند: در هر دوره ما برخی اقتضائات را در نظر گرفتیم. در دوره‌ای به گروه کروآکاپالابه عنوان تم اصلی جشنواره پرداختیم، در دوره‌هایی آهنگ‌سازی را مدنظر قرار دادیم و در دوره گذشته هم بیشتر بر چاووش خوانی و موسیقی هایی که جنبه آوازی دارند، تمرکز کردیم. به گفته او، امام رضا^(ع) و موسیقی رضوی در دل مردم جریان دارند و این خود مردم هستند که متناسب با نیازهایشان و کاربردهای آواهانواهای رضوی از آن استفاده می‌کنند. این هنرمند درباره ضرورت برگزاری جشنواره آواهانواهای رضوی نیز می‌گوید: جشنواره فقط محلی برای ظهور و بروز آواهانواهای رضوی است و قرار نیست کاری عجیب و غریب انجام دهد، یعنی فقط با برگزاری جشنواره و ثبت وضبط آثار و قراردادن آن‌ها روی وبگاه شمس توس، اتفاق بزرگ موسیقایی در کشور رخ نمی‌دهد.

او تصریح می‌کند: شاید اگر از مسئولان درباره جشنواره آواهانواهای رضوی بپرسید، به شما بگویند اگر این رویداد نبود، موسیقی رضوی نبود می‌شد، چون آن‌ها به‌رحال دنبال توجه فعالیت‌هایشان هستند. باوجود این، حقیقت ماجرا این است که برگزاری جشنواره به‌تنهایی تأثیری ندارد. جشنواره فقط مکانی برای ظهور و بروز است و می‌خواهد توجه‌ها را به یک موضوع جلب کند. این هنرمند با بیان اینکه مسائل فرهنگی به‌صورت آنی تأثیر نمی‌گذارد و آرام آرام پیش می‌رود، یادآور می‌شود: وقتی این جشنواره باز زمانی سی ساله را طی کند، ما می‌توانیم درباره تأثیرگذاری اش صحبت کنیم. درواقع هرچه بیشتر به آواهانواهای رضوی توجه شود، رسانه‌ها بیشتر به آن بپردازند و درباره آن گفت‌وگو کنند، تأثیرگذاری نیز بیشتر خواهد شد.

صدری ادامه می‌دهد: متأسفانه الان چون دوران سرعت است، همه به‌ویژه دستگاه های فرهنگی دنبال این هستند که خیلی سریع به نتیجه برسند و کاری برجسته و بزرگ انجام دهند. این درحالی است که در گذشته شاید صدها هنرمند سال‌ها فعالیت می‌کردند تا بتوانند تأثیرگذاری اجتماعی داشته باشند و اتفاقی ویژه را رقم بزنند. در دوره معاصر همه می‌خواهند خیلی زود و با کمترین هزینه، بیشترین بهره‌برداری را داشته باشند که این امکان پذیر نیست.

این هنرمند با تأکید بر وظیفه مهم رادیو و تلویزیون در ترویج آواهانواهای رضوی بیان می‌کند: در جشنواره، آواهانواهای رضوی ثبت و ضبط می‌شود، اما این کار به‌تنهایی اقدام مؤثری نیست و باید ارگان‌های مختلف ازجمله صداوسیمّا که محل رجوع بیشتر مردم هستند، برای ترویج موسیقی رضوی پای کار بیایند. دبیر ششمین جشنواره آواهانواهای رضوی یادآور می‌شود: ما اکنون صد ساعت کار ضبط‌شده با کیفیت از آواهانواهایی در دست داریم که در مناطق مختلف ایران اجرا می‌شود و می‌توانیم آن‌ها را به‌راحتی در اختیار صداوسیمّا و ارگان‌های دیگر قرار دهیم تا در روز میلاد حضرت رضا^(ع) این مجموعه را پخش کنند و مردم با نغمه های متنوع و گویش های متفاوت آشنا شوند، اما متأسفانه درخواستی وجود ندارد و به این آثار توجه نمی‌شود.

از مردم را برای کمک به کادر در مان به تصویر می‌کشد: اما در میان این افراد، شخصی هست که انگیزه حضورش با دیگران فرق می‌کند. در این سریال اصغر نقی زاده، میرطاهر مظلومی، علی عامل هاشمی، امیر غفار منش، علی ذکر یابی، فرزاد جشیدبی، فاطمه مقدس، پانته آکیبادی، فهیمه مؤتمن، سعید ولی زاده، حسام خلیل نژاد و ... به ایفای نقش می‌پردازند. از دیگر عوامل این سریال می‌توان به حمید بزرگر (نویسنده)، علی گورانی

(تدوینگر)، جواد علیزاده (مدیر برنامه ریزی)، محسن طیبی بجستانی (مدیر صدا برداری) و امیر ترابی (طراح چهره پرداز) اشاره کرد.

اکنون همه فیلم‌هایی که تولید می‌شوند، دنبال جابه‌جا کردن رکورد فروش هستند و وقتی فیلم‌نامه آن‌ها را می‌خوانم، خجالت می‌کنم؛ فیلم‌هایی مبتذل که بیشترشان محتوایی تکراری دارند. در این زمینه علاوه بر مسائل مالی، مسئله مهم‌تر ایجاد وضعیت مناسب برای فکر کردن و کار ساختن است. این کارگردان معتقد است امام رضا^(ع) نعمت بزرگی برای این کشور بوده است که می‌تواند افراد را با هم آشتی دهد و معنویت را به کشور بیاورد.

- زیارت حرم قبل از آثار فیلم برداری

او همچنین درباره فیلم «به‌آهستگی» ابراز کرد: من شب قبل از ساخت هر فیلمی حتماً باید به حرم امام رضا^(ع) بروم. شب قبل از شروع فیلم برداری «به‌آهستگی» به پرویز شهبازی، نویسنده فیلم، گفتم دوست دارم بازیگران هم به آرامشی که در حرم دارم، دست پیدا

نگارستان

برگزاری نمایشگاه عکس «پناه جان» در «رضوان»

عکس حسن عسائی شیراز

نمایشگاه عکس «پناه جان» به مناسبت فرا رسیدن میلاد امام رضا^(ع) و دهه کرامت به وسیله خاداماران رضوی در دو شهر مشهد و قم افتتاح شد. به گزارش شهرآرا، هشتصد قاب ارادت از ۲۸ عکاس به دبیرخانه این نمایشگاه

فرستاده شده است که از

این بین، ۴۲ اثر برگزیده در نمایشگاه «پناه جان» به نمایش گذاشته شده‌اند. این نمایشگاه از ساعت ۱۳ تا ۹ و بعد از ظهر از ساعت ۱۷ تا ۲۰ در نگارخانه «رضوان» واقع در خیابان کوهسنگی ۱۷ برای بازدید عموم دایر است.

ایستگاه خبر

هم‌زمان با ایام دهه کرامت رضوی در آستان قدس رضوی

۸محصول فرهنگی هنری

با محوریت رضوی رونمایی شد

الهام ظریفیان

هم‌زمان با ایام دهه کرامت رضوی، از هشت محصول مرکز ارتباطات آستان قدس رضوی رونمایی شد. در مراسمی که دیروز با حضور قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی در مرکز نمایشگاه‌ها و همایش‌های آستان قدس رضوی برگزار شد، هشت محصول فرهنگی شامل مستند، اپلیکیشن، کتاب، سرود، ترانه و نماهنگ به مخاطبان معرفی شد.

- برای اهالی هنر فرش قرمز پهن می‌کنیم

در این مراسم، قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی نگاه تولیت به فعالیت‌های فرهنگی، هنری و رسانه‌ای را نه یک نگاه تاکتیکی، بلکه نگاهی راهبردی توصیف کرد و گفت: فعالیت‌های رسانه‌ای به‌عنوان یک راهبرد اساسی در مجموعه آستان قدس رضوی مطالبه می‌شود. با این نگاه، نه تنها حضور همه افراد رسانه و فرهنگ و هنر در حرم مطهر رضوی به‌راحتی امکان پذیر است، بلکه برای آن‌ها فرش قرمز نیز پهن می‌کنیم. مالک رحمتی تأکید کرد: چه زمانی دیده بودید که عالی‌ترین مقام اجرایی آستان قدس رضوی در ایامی که خیلی‌ها نسبت به جشنواره بین‌المللی فیلم فجر نکته‌هایی داشتند، حضور پیدا کند و از فیلمی تقدیر کند؟ باتوجه به نگاه راهبردی که در دوره جدید آستان قدس رضوی به مطالعه هنر و رسانه می‌شود، در چهلمین دوره این جشنواره سیم‌رغ رضوی را به فیلم بدون قرار قبلی، «اهدا کردیم و در جریان تولید این فیلم، همه امکانات آستان قدس رضوی را در اختیار عوامل تهیه فیلم قرار دادیم. همچنین، در چهل و یکمین دوره این جشنواره، از انیمیشن «بچه‌زنگ» و فیلم «عطرآلود» قدردانی کردیم. این یعنی ما وظیفه خودمان دانستیم که از هنرمندانی که از مضامین امام‌رضایی در آثارشان استفاده کردند، سیاست‌گذاری کنیم. او افزود: در این دوره، آستان قدس رضوی اعلام می‌کند برای حضور هنرمندان در حرم و بهره‌گیری‌شان از محتوا و امکانات این مجموعه نه تنها آماده است، بلکه از آن‌ها مطالبه و درخواست هم می‌کند. چون نگاه ما به رسانه، راهبردی است و معتقدیم اگر امروز از این ظرفیت بی‌ب‌دلیل استفاده نکنیم، روزی مؤاخذه می‌شویم. رحمتی با بیان اینکه امروز فضای مجازی محدودیت پذیر و تحریم‌شدنی نیست، گفت: فرصتی که ما از آن استفاده نکردیم، دشمن استفاده کرد و جوانان ما را نسبت به بعضی مسائل دارای شبهه کرد. رهبر معظم انقلاب بر جهاد تبیین تأکید کرده‌اند و عصاره این جهاد فعالیت رسانه‌ای است. انسان به‌صورت ذاتی هنردوست است. بسیار دیده‌ایم که افراد با سرودهای مذهبی هم‌گریه کرده‌اند.

او افزود: امام رضا^(ع) تکلیف ما را با «احیای امر» مشخص کرده است. بنابراین، می‌توانیم بگوییم امروز با قدرت رسانه می‌توانیم امر اهل بیت^(ع) را احیا کنیم. احیای امر دین و رساندن معارف اهل بیت^(ع) با استفاده از رسانه و زبان هنر سریع‌تر و اثربخش‌تر اتفاق می‌افتد.

- افزایش تولیدات رسانه‌ای متناسب ای سلایق مخاطبان

رئیس مرکز ارتباطات و رسانه آستان قدس رضوی با اشاره به رویکردهای رسانه‌ای آستان قدس در دهه کرامت امسال، برای افزایش تولیدات رسانه‌ای متناسب با سلایق متنوع مخاطبان گفت: امسال برای اولین بار توانستیم در حوزه کودک برنامه «منم بچه مسلمان» را در حرم مطهر رضوی تولید کنیم. محسن هوشمند در ادامه جزئیاتی از هشت محصولی را ارائه کرد که مرکز ارتباطات و رسانه آستان قدس رضوی به‌مناسبت دهه کرامت امسال منتشر کرده است.

او گفت: مستند «فرش‌های بهشت» روایتی از اهدای فرش‌های نفیس بافته شده به دست خادمان امام رضا^(ع) به حرم حضرت معصومه^(ص)، مستند «زیر سایه پرچم ۲» ناظر به فعالیت‌های عمرانی دو سال گذشته در حرم مطهر رضوی و مجموعه مستند «تجلی» روایتی از تاریخچه معماری حرم مطهر رضوی است. این مستندها از ابتدای دهه کرامت هر روز از شبکه‌های مختلف تلویزیون پخش می‌شوند.

او ادامه داد: بسته سرود «بابارضا» برای مخاطب کودک و نوجوان طراحی شده است و اولین همکاری مشترک آستان قدس رضوی با مؤسسه اوج محسوب می‌شود. نماهنگ «چای فیروزه» نیز درباره چای‌خانه‌های حرم است. نسخه جدید اپلیکیشن «رضوان» با امکانات جدیدی شامل پخش زنده شبکه‌های اینترنتی آستان قدس و مسیر یابی ارائه شده است.

وی اضافه کرد: سه عنوان کتاب «همه خادم‌الرضاییم»، «به‌نام زن، علیه زندگی» (مجموعه محتوای تحلیلی ناظر به فتنه سال گذشته و «آستان معاصر» (روایتی از سده گذشته حرم مطهر رضوی) نیز از سوی آستان منتشر شده است. همچنین، آلبوم سرود «آذان دخول» شامل هشت سرود است که برای اولین بار منتشر می‌شود و هر سرود ناظر به یکی از احادیث و روایات امام رضا^(ع) است.